

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

¹ Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Анотація: у статті розглянуто вплив революції FinTech на фінансову сферу, окреслено її ключові особливості та технологічні інновації. Проаналізовано розвиток цифрових платформ, мобільних платежів, блокчейн-технологій, криптовалют, штучного інтелекту та їхнє значення для фінансового ринку. Визначено відмінності між FinTech-компаніями та традиційними фінансовими установами, зокрема щодо рівня інноваційності, гнучкості, регуляторних вимог і взаємодії з клієнтами.

Ключові слова: фінансові технології, FinTech-компанії, цифрова трансформація, фінансовий менеджмент, інновації, регулювання, фінансові послуги, ризики, цифрові платформи, бізнес-моделі, блокчейн, криптовалюти, мобільний банкінг, штучний інтелект, автоматизація, P2P-кредитування, краудфандинг, DeFi, agile-методи.

Abstract: the article examines the impact of the FinTech revolution on the financial sector, outlining its key features and technological innovations. It analyzes the development of digital platforms, mobile payments, blockchain technologies, cryptocurrencies, artificial intelligence, and their significance for the financial market. The differences between FinTech companies and traditional financial institutions are identified, particularly in terms of innovation levels, flexibility, regulatory requirements, and customer interaction.

Keywords: financial technologies; FinTech-companies; digital transformation; financial management; innovation; regulation; financial services; risks; digital platforms; business models; blockchain; cryptocurrencies; mobile banking; artificial intelligence; automation; P2P lending; crowdfunding; DeFi; agile methods.

Революція FinTech стала ключовим драйвером змін у фінансовій сфері в останні десятиліття. Вона характеризується широким застосуванням новітніх цифрових технологій для трансформації традиційних фінансових послуг, спрощуючи доступ до них і роблячи їх більш зручними для користувачів. Основними особливостями цієї революції є прискорене впровадження інновацій, зростання ролі технологічних компаній у фінансовому секторі, а також змінення підходів до управління фінансовими ресурсами.

Фінтех охоплює цифрові інновації та технологічно обумовлені зміни бізнес-моделей у фінансовому секторі. Такі інновації можуть руйнувати існуючі галузеві структури та розмивати межі між секторами, сприяти стратегічній прямій взаємодії, змінювати способи створення та надання фінансових продуктів і послуг, відкривати нові можливості для підприємництва та демократизувати доступ до фінансових послуг [2].

Однією з ключових рис FinTech є розвиток цифрових платформ і сервісів, що дозволяють користувачам проводити фінансові операції без фізичного відвідування банків чи фінансових установ. Мобільні банкінг-додатки, цифрові гаманці та платіжні системи, такі як PayPal, Apple Pay і Google Wallet, значно спростили платежі, перекази та управління фінансами. Завдяки цим технологіям клієнти можуть керувати своїми грошима будь-де і будь-коли.

Іншою важливою особливістю є розвиток блокчейн-технологій і криптовалют. Блокчейн забезпечує прозорість та безпеку транзакцій, що дозволяє мінімізувати ризики шахрайства та знижувати витрати на ведення фінансових операцій. Криптовалюти, такі як біткоїн, розширили можливості фінансового ринку, створивши нові моделі фінансування та залучення капіталу, зокрема через ICO (Initial Coin Offerings) та DeFi (децентралізовані фінанси).

Фінтех також активно використовує штучний інтелект і машинне навчання для покращення фінансових послуг. Алгоритми AI допомагають автоматизувати фінансовий аналіз, підвищити ефективність кредитного скорингу, покращити персоналізовані рекомендації та підвищити рівень обслуговування клієнтів через чат-боти. Це дозволяє компаніям швидше реагувати на запити клієнтів і надавати послуги з мінімальними витратами.

Революція FinTech також вплинула на фінансові ринки та інвестування. Платформи для

краудфіндингу, P2P-кредитування та роботизовані радники (robo-advisors) відкрили нові можливості для інвесторів і підприємців, дозволивши отримувати фінансування та інвестувати капітал без посередників.

Сьогодні FinTech охоплює п'ять основних напрямів: фінанси та інвестиції, операційний менеджмент і управління ризиками, платежі та інфраструктура, безпека даних і монетизація, взаємодія з клієнтами [1].

Загалом, фінтех-революція не лише спростила фінансові операції для користувачів, але й сприяла створенню нових бізнес-моделей та інструментів, що дозволяють фінансовому сектору розвиватися в умовах глобальної цифрової трансформації.

Компанії FinTech і традиційні фінансові установи відрізняються за рядом характеристик, пов'язаних з підходами до надання послуг, використанням технологій та взаємодією з клієнтами. Однією з ключових відмінностей є рівень технологічної інноваційності, який FinTech-компанії впроваджують швидше та масштабніше. Вони розробляють нові продукти та сервіси, які часто повністю цифрові, що дозволяє їм бути більш гнучкими і швидше реагувати на зміни ринку. Традиційні фінансові установи, такі як банки, страхові компанії та кредитні спілки, зазвичай обмежені старими технологічними системами та регулятивними рамками, що ускладнює їх адаптацію до нових тенденцій.

FinTech-компанії зазвичай працюють у сфері цифрових технологій, пропонуючи клієнтам сервіси через мобільні додатки та онлайн-платформи. Це включає мобільні платежі, P2P-кредитування, автоматизоване управління активами, цифрові гаманці та криптовалютні платформи. Такий підхід дозволяє спростити доступ до фінансових послуг, знизити витрати та зробити процеси більш зручними для користувачів. У свою чергу, традиційні фінансові установи пропонують ширший спектр послуг, але багато з них до сих пір залежать від фізичної присутності клієнтів у відділеннях або використання більш складних процедур.

Фінансові технології також дозволяють FinTech-компаніям оптимізувати операційні витрати та знизити вартість обслуговування клієнтів завдяки автоматизації процесів. Наприклад, чат-боти та алгоритми штучного інтелекту використовуються для надання консультацій, обробки заявок на кредити або управління рахунками, що значно скорочує час та людські ресурси. Традиційні фінансові установи зазвичай покладаються на більш численний штат працівників і часто мають вищі витрати на інфраструктуру та операції.

Ще однією важливою відмінністю є підхід до регулювання. Традиційні фінансові установи підпадають під жорсткіші регулятивні вимоги, які часто обмежують їхню гнучкість та здатність швидко впроваджувати інновації. Водночас, FinTech-компанії іноді працюють у менш зарегульованому середовищі, що дозволяє їм діяти швидше та вводити нові продукти на ринок з меншою бюрократією. Проте це також створює ризики, оскільки відсутність строгих норм може призвести до недостатнього рівня захисту клієнтів та вразливості до шахрайства.

Фінансова інфраструктура традиційних установ залишається важливою частиною системи, оскільки вони мають більший досвід у довготривалому управлінні активами, кредитами, страхуванням та іншими складними фінансовими послугами. Водночас, FinTech-компанії переважно спеціалізуються на більш вузьких, але технологічно вдосконалених сегментах ринку. Вони зосереджені на наданні швидких та простих у використанні рішень для кінцевого користувача.

Отже, головна різниця між компаніями FinTech та традиційними фінансовими установами полягає у швидкості інновацій, технологічності послуг, гнучкості та підходах до клієнтів. Обидві моделі мають свої переваги, і в сучасних умовах вони часто доповнюють одна одну, створюючи нові можливості для розвитку фінансового ринку.

Організаційні особливості компаній FinTech визначаються їхньою спрямованістю на інновації, гнучкість та використання передових технологій для надання фінансових послуг. Однією з головних рис таких компаній є їх децентралізована та менш формалізована структура в порівнянні з традиційними фінансовими установами. Компанії FinTech часто функціонують як стартапи з горизонтальними управлінськими структурами, що дозволяє швидко ухвалювати рішення і реагувати на зміни ринку. Такий підхід сприяє розвитку креативності серед співробітників і забезпечує швидку адаптацію до нових технологічних тенденцій.

Важливою організаційною особливістю FinTech-компаній є їхня зосередженість на інтердисциплінарній команді. В таких компаніях працюють фахівці не лише з фінансів, а й з IT, маркетингу, UX-дизайну, правознавства і кібербезпеки. Така командна структура дозволяє ефективно

поєднувати фінансову експертизу з інноваційними технологічними рішеннями. Завдяки цьому компанії можуть створювати нові продукти, які поєднують зручність для користувачів з безпекою і ефективністю.

FinTech-компанії зазвичай мають інноваційний підхід до управління процесами, активно використовуючи agile-методології для організації робочого процесу. Agile підхід передбачає гнучкість у плануванні проєктів, швидке тестування і впровадження нових рішень, а також можливість адаптуватися до зворотного зв'язку клієнтів. Ця методологія дозволяє компаніям скорочувати час розробки продуктів і швидше виводити їх на ринок.

Ще однією важливою організаційною особливістю FinTech-компаній є відсутність фізичної інфраструктури або її мінімізація. Багато таких компаній функціонують виключно онлайн, пропонуючи свої послуги через цифрові платформи та мобільні додатки. Це значно знижує витрати на утримання офісів та відділень, що дає можливість інвестувати більше ресурсів у розвиток технологій та вдосконалення продуктів.

Співпраця з іншими технологічними компаніями та інтеграція з різними платформами є ще однією організаційною особливістю FinTech. Вони активно залучають зовнішні API для підключення до банківських сервісів, використання даних або забезпечення платіжних рішень. Така модель сприяє створенню екосистеми фінансових послуг, в якій різні компанії можуть об'єднувати свої продукти для покращення користувацького досвіду.

Компанії FinTech також вирізняються високою орієнтацією на клієнта. Їхні організаційні моделі передбачають детальне вивчення поведінки споживачів, аналіз великих обсягів даних (Big Data) та використання штучного інтелекту для надання персоналізованих фінансових рішень. Це дозволяє їм створювати продукти, які відповідають реальним потребам клієнтів і забезпечують більш високий рівень задоволення.

Отже, організаційні особливості FinTech-компаній ґрунтуються на гнучкості, технологічній інноваційності та клієнтоорієнтованості. Вони використовують сучасні підходи до управління, цифрові платформи та партнерські мережі для швидкого впровадження нових фінансових рішень, що дозволяє їм успішно конкурувати з традиційними фінансовими установами.

Революція фінтех значно змінила фінансову сферу, надаючи користувачам нові можливості для управління фінансами через цифрові платформи. Це дозволило знизити витрати та мінімізувати ризики, одночасно впроваджуючи нові моделі фінансування і інвестицій. Фінтех-компанії відрізняються від традиційних установ за швидкістю адаптації та інноваційністю, використовуючи більш гнучкі та цифрові підходи.

Для подальшого розвитку необхідно вдосконалити регуляторні вимоги для FinTech-компаній, інвестувати в підготовку кадрів, а також забезпечити інтеграцію традиційних фінансових установ з новими платформами. Підтримка інновацій і забезпечення безпеки даних через співпрацю з державними органами є важливим кроком для сталого розвитку сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Arner, D. W., Barberis, J., & Buckley, R. P. (2016). *The evolution of FinTech: A new post-crisis paradigm?* University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2015/047. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2676553>

2. Arner, Douglas W. and Barberis, Janos Nathan and Buckley, Ross P., *The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?* (October 1, 2015). University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2015/047, UNSW Law Research Paper No. 2016-62, URL: <https://ssrn.com/abstract=2676553>

3. Повна С. В. Світовий досвід запровадження гнучких методологій управління конкурентоспроможністю підприємств та організацій. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. № 1 (21), 2020. URL: <https://ir.stu.cn.ua/jspui/bitstream/123456789/20230/1/-%D0%9F%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F.pdf>

Колодій Андрій Володимирович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, Львів, e-mail: a_kolodij@ukr.net

Kolodiy Andriy V. – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking, and Insurance, Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv, Lviv, e-mail: a_kolodij@ukr.net